

Huvudman

Kunskapsförbundet Väst
carolina.blomster@kunskapsforbundet.se

Beslut

Datum 2026-10-20
Dnr SI 2026:8685
Sida **1 (7)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Nils Ericsonsgymnasiet 1 i Trollhättans kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kunskapsförbundet Väst att senast den **29 januari 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetsplatsförlagt lärande. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kunskapsförbundet Väst inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kunskapsförbundet Väst ska vidta följande åtgärder

Arbetsplatsförlagt lärande

1. Se till att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet (apl) där utbildningens innehåll, i de kurser eller delar av kurser respektive nivåer eller delar av nivåer i ämnen som förläggs till apl, kan genomföras så att eleverna kan utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet. Detta gäller VVS- och fastighetsprogrammet. En förteckning över apl-platser för samtliga elever i årskurs 2 och 3 på detta program, samt kontaktuppgifter till aktuella arbetsplatser, ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (16 kap. 16 § skollagen och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039))
2. Se till att rektorn, efter samråd med aktuell arbetsplats, fattar beslut om vilka hela eller delar av kurser respektive hela eller delar av nivåer i ämnen i utbildningen som ska förläggas till arbetsplatser. Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Besluten samt uppgift om när och med vem samråd har skett avseende respektive arbetsplats ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Inkom med de beslut som fattats under perioden 20 oktober 2026 – 22 januari 2027. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:8685) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2026 inlett en tillsyn av Nils Ericsonsgymnasiet 1 i Trollhättans kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Nils Ericsonsgymnasiet 1, VVS- och fastighetsprogrammet, följer gällande bestämmelser om arbetsplatsförlagt lärande.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, apl-ansvarig, apl-samordnare samt rektorn och biträdande rektorn på VVS- och fastighetsprogrammet den 16 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. utbildningsplan och förteckning över apl-platser. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillgång till apl-platser

Eleverna i årskurs 2 säger i intervju att alla elever har en apl-plats detta läsår och att vissa elever redan har varit ute på apl. En elev säger att hen har varit på ett VVS-företag, en elev säger att hen haft apl på en grossistbutik där hen fått arbeta med varuplock och att det specifikt rörde

sig om att plocka olika rör och muttrar. Övriga tre elever berättar att de haft apl på fastighetsbolag där de bland annat fått klippa gräs, sopa trappor och rensa fimpas.

Eleverna i årskurs 3 berättar att de inte varit på apl detta läsår men att de ska ut på apl vecka 41. Tre av eleverna säger att de inte har klart med apl-plats ännu. En elev säger att hen kanske har hittat en apl-plats på en egenföretagare inom VVS. En elev berättar att hen ska göra apl utomlands och att uppdragen där varierar mellan snickeri, el och VVS. Gällande föregående läsår säger fyra elever att de haft apl på VVS-företag. En elev uppger att hen hade apl på VVS-företag den första perioden men på en grossistbutik den andra perioden.

Lärarna berättar i intervju att det är lärarna som är ansvariga för att anskaffa apl-platser och att det är delegerat från huvudmannen. En lärare uppger att tio procent av lärarens arbetsomfattning är avsatt för arbete med apl-anskaffning. Tidigare läsår har samtliga lärare haft fulla tjänster som lärare men på grund av att det föregående år var kris fick en lärare avsatt tid till anskaffning av apl-platser. Lärarna berättar vidare att eleverna genomför apl i årskurs 2 och 3. Alla elever i årskurs 2 har apl-plats denna termin men det är svårt att anskaffa apl-platser som motsvarar utbildningens mål. På grund av det har lärarna även behövt ordna apl-platser på grossistbutiker och på fastighetsbolag. Lärarna berättar att avseende elever i nuvarande årskurs 2 har två elever haft apl på grossistbutik, två elever haft apl på fastighetsbolag och sex elever haft apl på VVS-företag. Lärarna uppger att de inte heller tidigare år lyckats skaffa apl-platser på VVS-företag för samtliga elever. Diskussionen om anskaffandet av apl-platser är uppe för diskussion varje år.

Rektorn uppger i intervju att ansvaret för att skaffa apl-platser har delegerats från huvudmannen och att rektorn i sin tur delegerat det till nuvarande apl-ansvarig. Apl-ansvarig har tio procent av sin tjänst för det uppdraget. Rektorn säger att gällande situationen med apl-platser kan de inte ha det som det är nu, men att det är hårt pressat i VVS-branschen med att få apl-platser. Rektorn säger att de har brustit i att få till en lösning för eleverna i förhållande till apl-platserna. Eftersom delar av målen i kurser respektive nivåer i ämnena inte uppfylls när det exempelvis gäller apl-platser hos grossister har de sett till att eleverna får rotera mellan platserna. Vidare uppger rektorn att apl-ansvarig har flaggat för skollädaingen att hen inte kan lösa apl-platser och att det har varit utmanande med att skaffa apl-platser de senaste fem åren. Den biträdaende rektorn berättar att huvudmannen har tagit tag i problematiken med apl de senaste månaderna.

Huvudmannen uppger i sina synpunkter på tjänsteanteckningen att det finns utmaningar kopplade till apl på VVS- och fastighetsprogrammet och att de under en längre tid arbetat i en situation med begränsad tillgång på

relevanta apl-platser. Huvudmannen uppger vidare att huvudmannen har tagit ett omtag i apl-problematiken under förra läsåret, som lett till inrättandet av apl-samordnare (som arbetar 20 procent av sin tjänst med detta) på skolan och medel utanför ordinarie budget för apl-anskaffning, från och med läsåret 2026/27.

Av dokumentation som Skolinspektionen begärt in och tagit del av framgår gällande de elever som går i årskurs 3 innevarande läsåret att under hösten 2025 hade två elever apl på grossistbutik eller fastighetsbolag. Under våren 2026 hade två elever apl på grossistbutik. Övriga 15 elever i årskurs 3 hade under hösten 2025 och våren 2026 apl på VVS-företag eller genomförde apl utomlands. Avseende elever i nuvarande årskurs 2 hade åtta elever apl på grossistbutik eller på fastighetsbolag och övriga tolv elever hade apl på VVS-firma under hösten 2026.

Moment som ingår i apl

Eleverna i årskurs 2 säger att de inte vet vilka moment av nivåer i ämnen som de genomför på sina respektive apl-platser. Det enda de vet är att de ska göra apl på ett VVS-företag. De har pratat med lärarna om problemet men fått till svar att lärarna inte kan göra någonting åt det.

Eleverna i årskurs 3 säger att det inte är någon som har pratat med dem om hur kursmomenten vävs in i momenten som genomförs under apl. De vet inte heller vilka av deras kurser som faller inom apl. Eleverna berättar att handledarna inte har någon koll på elevernas kunskaper men att det görs en koll gällande ordning och uppförande på apl-platserna.

Lärarna uppger att det inte finns något dokument där det framgår vilka moment av kurser/av nivåer i ämnen som ska förläggas till apl-platserna och att det inte heller är någon som har fattat beslut om det.

Rektorn uppger att det i utbildningsplanen är specificerat hur många poäng av varje kurs/nivå i ämne som avser apl. Men att det inte är specificerat vilka moment som apl ska omfatta. Vidare uppger rektorn att skolan behöver bli tydliga i förväntansbilden i förhållande till samtliga apl-platser.

Huvudmannen har i synpunkter på tjänsteanteckningen uppgett att utbildningsplanen som upprättas för varje årskurs anger vilka kurser/nivåer i ämnen och hur många poäng av dessa som ska förläggas till apl.

Av dokumentation som Skolinspektionen begärt in och tagit del av framgår av utbildningsplanen vilka kurser/nivåer i ämnen som ingår i elevernas apl. Vidare framgår omfattningen i poäng som ska förläggas till apl-platsen.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 16 § skollagen framgår att yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordning, i den lydelse som tillämpas för elever som påbörjade sin gymnasieutbildning före den 1 juli 2025¹, framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen, i den lydelse som tillämpas för elever som påbörjade sin gymnasieutbildning efter den 30 juni 2025², framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och hur fördelningen över läsåren ska göras.

I förarbeten till bestämmelsen anges att arbetsplatsförlagt lärande är avgörande för att yrkesutbildningen ska få sådan kvalitet, djup och verklighetsförankring att eleverna blir anställningsbara. Regeringen anser att yrkesutbildning handlar om mer än yrkeskunskaper. Det handlar också om att förstå yrkeskulturen och att bli del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats för att utveckla en yrkesidentitet. Därför anser regeringen att den nuvarande benämningen arbetsplatsförlagd utbildning bör bytas mot arbetsplatsförlagt lärande. Regeringens uppfattning är att den arbetsplatsförlagda delen av en yrkesutbildning är så avgörande för kvaliteten att utbildningen i normalfallet inte bör anordnas om apl inte kan tillhandahållas under överskådlig tid. Tillgången på apl-platser varierar dock från år till år. Förutsättningarna kan snabbt ändras för en arbetsgivare som träffat avtal om apl med en huvudman. Regeringen bedömer därför att om apl-platser försvinner på grund av händelser som huvudmannen inte kunnat förutse då eleven togs emot till en utbildning, bör huvudmannen även fortsättningsvis kunna förlägga motsvarande del av utbildningen till skolan. Att en elev har fått bevis om yrkesexamen ska vara en garanti för att eleven har en gedigen grundläggande yrkesutbildning på en erkänd nivå (prop. 2008/09:199, s. 63 f. och 114 och prop. 2009/10:165, s. 793 f.).

¹ Bestämmelsen i 4 kap. 12 § skollagen har ny lydelse från den 1 januari 2024 genom SFS 2023:654. Lagen tillämpas på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

² Bestämmelsen i 4 kap. 12 § skollagen har ny lydelse från den 1 januari 2024 genom SFS 2023:654. Lagen tillämpas på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Arbetsplatsförlagt lärande

Tillgång till apl-platser

Skolinspektionen bedömer att det arbetsplatsförlagda lärande som förekommer inte uppfyller de krav som finns för utbildningen avseende eleverna på VVS- och fastighetsprogrammet.

Av utredningen framgår att skolan under en längre tid inte har sett till att elevers apl-platser är relevanta i förhållande till de moment i kurser och nivåer i ämnen som ska genomföras på arbetsplatserna. Elever berättar att de har placerats på grossistföretag där de bland annat har fått plocka varor. Lärare och rektor berättar att det är svårt att hitta platser som motsvarar utbildningens mål till alla elever och att elever därför får genomföra delar av sin apl på t.ex. grossistföretag. Rektor tillägger att de har brustit i detta och att eftersom en del av utbildningens mål inte uppfylls vid apl på grossistföretag har de sett till att rotera platserna mellan eleverna. Att skolan inte skaffar apl-platser till alla elever där utbildningens mål och relevant kurs-/ämnesinnehåll kan ges är en brist.

En huvudman som bedriver yrkesprogram har ett långtgående ansvar för att se till att det finns tillräcklig tillgång till apl-platser och att en sådan tillgång tryggas på sikt. I förarbetena betonas att den arbetsplatsförlagda delen av en yrkesutbildning är så avgörande för kvaliteten att utbildningen i normalfallet inte bör anordnas om apl inte kan tillhandahållas under överskådlig tid.

Moment som ingår i apl

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i rektors beslut om genomförande av apl.

Av utredningen framgår att de beslut om apl som rektor har fattat endast innehåller uppgifter om vilka kurser/nivåer i ämnen och hur många poäng av dessa som ska förläggas till arbetsplatser. Besluten saknar dock uppgifter om vilka delar av kurser/delar av nivåer i ämnen eller vilka moment som ska förläggas till arbetsplatser. Elever och lärare berättar att de inte vet vilka moment i kurser eller nivåer i ämnen som ska genomföras på apl. Rektor bekräftar i intervju att det inte är specificerat vilka moment som ska ingå i apl och att skolan behöver bli tydligare i detta.

Att det inte specificeras vilka moment av hela eller delar av kurser/nivåer i ämnen som ska förläggas till apl är en brist. Bristen medför att rektor inte har säkerställt att samtliga delar som omfattas av apl-beslutet verkligen kan och kommer att genomföras på apl. Detta innebär att eleverna riskerar att gå miste om delar av det centrala innehållet i kurser/nivåer i ämnen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kunskapsförbundet Västs verksamhet vid Nils Ericsonsgymnasiet 1 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetsplatsförlagt lärande. Det finns därför skäl att förelägga Kunskapsförbundet Väst att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Helena Lanver

Föredragande
Signerat av: Helena Lanver

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Lars Gustafsson och Fuad Heydarov medverkat.